

Tolna Vármegye Önkormányzata Közgyűlésének 2024. május 24-i ülése 2. számú napirendi pontja

Tájékoztató a Tolna Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2023. évben végzett tevékenységéről

Előterjesztő és előadó: dr. Balázs Gábor tűzoltó dandártábornok, tűzoltósági főtanácsos, a Tolna Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság igazgatója

Az előterjesztést előzetesen tárgyalja a Területfejlesztési és Koordinációs Bizottság.

Tisztelt Közgyűlés!

I. A beszámolási időszak legfontosabb katasztrófavédelmi célkitűzései, feladatai

A Tolna Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (Igazgatóság) 2023. évben is maradéktalanul végrehajtotta a lakosság élet- és vagyonbiztonságának garantálása érdekében az alaprendeltetéséből fakadó, illetve a 2023. évi munkaprogramban meghatározott feladatait. Az orosz-ukrán háború következményeként bekövetkezett inflációs hatások a vizsgált időszakban is jelentős hatást gyakoroltak az Igazgatóság működésére. A költségvetési kiadások eddigieknél is szigorúbb racionalizálása, az energia – főként a gázfelhasználás – csökkentése, az erre vonatkozó kormányzati előírások szigorú betartása ugyanakkor a szakmai feladatok maradéktalan végrehajtását nem befolyásolták, sőt ki is bővítették azokat. Az Igazgatóság Tolna vármegye lakosságának biztonságát az elmúlt évben is teljes körűen biztosította. Az ehhez szükséges erők és eszközök rendelkezésre álltak.

Az Igazgatóság a működési alapidokumentumokkal rendelkezik, tevékenységét jóváhagyott féléves vezetői- és havi munkaterv alapján látja el. A szervezet az országos stratégiai céloknak megfelelően, a vármegyei sajátosságokra és a fő veszélyeztető hatásokra figyelemmel határozta meg céljait. Kiemelt feladat volt a beavatkozó állomány szakmai ismereteinek bővítése. A kor kihívásaira reagáló oktatási anyagokat, szakmai dokumentumokat a kiképzési foglalkozások során az állomány feldolgozta. Az események kezelésére a készenléti szolgálatok magas szinten felkészültek, a vármegye tűzbiztonsága jó.

Folytatódott az önkéntes tűzoltó egyesületek (ÖTE) és önkormányzati tűzoltóságok (ÖTP) szakmai feladatellátásának erősítése, a szervezetek a központi költségvetésből biztosított pályázati források útján jelentős anyagi és eszköztámogatásban részesültek. A pályázatok eredményeként beszerzett új technikai eszközök és egyéb források biztosításával az egyesületek feladatvállalása és a beavatkozásaik hatékonysága is nőtt.

Az Igazgatóság a köznevelési és szociális intézmények alternatív fűtési módját biztosító konténerkazánok elhelyezésével kapcsolatos vármegyei feladatokat teljesítette: hat hazai gyártmányú és öt import kazán telepítésében működünk közre. A barnakőszén tüzelőanyag programban egy Tolna vármegyei intézmény érintett.

A Tolna Vármegyei Tűzmeelőzési Bizottság (TVTMB) továbbra is rendszeresen jelent meg nagy érdeklődésre számot tartó rendezvényen, valamint a helyi és regionális médiában. Külön hangsúlyt fektettünk a legfiatalabbak és az idősebb korosztály ismereteinek bővítésére. A katasztrófavédelem kommunikációjának fókuszában vármegyei szinten is a megelőzés és a káreseti kommunikáció állt.

A gazdálkodási tevékenységet a szigorított, fegyelmezett és takarékos forrásfelhasználás jellemezte. Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő ingatlanok állagmegóvására és felújítására folyamatosan intézkedtünk. A vármegyei gépjárműpark a beszámolási időszakban több járművel bővült.

Az Igazgatóság hatás- és feladatkörébe tartozó ügyekben az adat-és információcsere elektronikusan zajlik a SZEÜSZ szolgáltatás, valamint az egyéb Kapuk alkalmazásával. A kimenő iratok - a jogszabályban meghatározott kivételekkel - elektronikusan készülnek. Ügyfélszolgálati tevékenységünk keretében állandó kapcsolatot tartottunk Tolna vármegye lakosságával, az általuk benyújtott, hatáskörünkbe tartozó megkereséseket kivizsgáltuk.

II. Elvégzett katasztrófavédelmi feladatok

1. Tűzvédelem

Tolna vármegyében 3 katasztrófavédelmi kirendeltség (KVK), 3 hivatásos tűzoltó-parancsnokság (HTP), 1 katasztrófavédelmi őrs, 3 ÖTP, 2 főfoglalkozású létesítményi tűzoltóság (LTP) és 3 önállóan beavatkozó önkéntes tűzoltó egyesület (ÖT) működik.

2023. év végére Tolna vármegyei székhellyel 23 ÖTE végzett önkéntes tevékenységet. Baranya vármegyei székhellyel további 3 ÖTE látott el tűzoltói feladatokat a vármegye hivatásos tűzoltó-parancsnokságainak elsődleges működési területén. Az önkéntes tűzoltó egyesületekre vonatkozó szabályozó alapján 23 ÖTE-vel rendelkezünk hatályos együttműködési megállapodással, amelyből 12 I. kategóriás, 5 II. kategóriás, 6 III. kategóriás. Egy ÖTE nem kötött megállapodást. A Tolna vármegyei székhelyű, I. kategóriájú Dunaföldvár ÖTE és a Simontornya ÖTE a szomszédos vármegyékkel kötött megállapodást. 2023. februárban kezdte meg a tevékenységét a Pannonia Bio Zrt. főfoglalkozású LTP a dunaföldvári telephelyén.

2023-ban összesen **2.373** tűzoltói esemény történt a vármegye tűzoltóságainak területén, ebből **746** tüzeset és **1.627** műszaki mentés történt, amely 40%-kal több az előző évi összes műveletnél. Arányait tekintve a műszaki mentések száma 92%-os emelkedést, míg a tüzesetek száma 14% -os csökkenést mutat. Utólagos tűzjelzés **20** esetben történt. **1.519** esetben volt szükség tűzoltói beavatkozásra, **194** esetben kiérkezés előtt az esemény felszámolásra került, **5** esetben szándékosan megtévesztő jelzés, és **655** esetben téves jelzés miatt vonultak tűzoltóink. A szabadtéri tüzek száma közel 59%-kal csökkent, míg az otthon jellegű létesítményekben keletkezett tüzek száma 6%-kal emelkedett. Közúton és közlekedési eszközzel összefüggésben 10%-kal több tüzeset történt az előző évhez képest.

A rendkívüli időjárás okozta műszaki mentések (fakidőlés, elemi csapás, viharkár) száma 4,2-szeresére emelkedett: az előző évben 199, míg 2023-ban 833 eset volt. A vízkárok száma 75%-os, a közúti balesetek száma közel 5%-os emelkedést mutat az elmúlt évhez viszonyítva. Az események riasztási fokozata 99,66%-ban a legalacsonyabb szintet érte el, maximum 2 teljes tűzoltó raj és kiemelt fokozat esetében még minimum egy különleges szer riasztásával. 2023. évben egy esetben készült eseti műveletelemzés, amelynek tapasztalatait az irányítói és beavatkozó állomány kiképzése során feldolgoztuk.

Kiemelt tűzoltói események 2023. évben:

- **2023. január 27-én** kigyulladt egy lakóingatlan Bogyiszlón, a Rákóczi utcában. A tüzeset során a tetőszerkezet teljes egészében megsemmisült, az oltás során a földem több helyen beomlott. A tűzoltók öt vízsugárral oltották el a tüzet.
- **2023. február 4-5.** napokon a viharos időjárás következtében a vármegye tűzoltó egységei, kiegészülve az önkéntes erőkkel 424 eseményt kezeltek.
- **2023. február 19-én** Kurdon, a Kossuth Lajos utcában egy állattartásra szolgáló fa építésű melléképület égett kb. 250 négyzetméteren. A tűz a szomszédos lakóingatlant és a bent rekedt állatokat veszélyeztette. Az egységek nyolc vízsugárral avatkoztak be. Az esemény következtében közel 600 állat pusztult el.
- **2023. április 22-én** Hőgyész-Szálláspusztán egy 280 négyzetméter alapterületű lovarda, illetve egy 80 négyzetméter alapterületű lakóingatlan teljes tetőszerkezete égett. Az egységek öt vízsugárral oltották el a tüzet.
- **2023. október 4-én** Dombóváron, a Gagarin utcában egy 50 négyzetméteres lakóingatlanban keletkezett tűz. Az eset során hét gázpalack felrobbant. A tűz a családi házra nem terjedt át. A beavatkozók három vízsugárral oltották el a tüzet.

A **Katasztrófavédelmi Műveleti Szolgálat** (KMSZ) 2023-ban 46 kiemelt eseményhez vonult, ebből 42 tüzeset és 4 műszaki mentés volt, az esemény irányítását 10 alkalommal vette át.

Tüzeseti helyszíni szemlét a beszámolási időszakban 21 esetben folytattunk le, ebből 15 esetben indult tűzvizsgálati eljárás. Öt eset kivételével minden eljárást lezártunk az évben. A tűzvizsgálatokat elsőfokú tűzvédelmi hatóságként a KMSZ hajtotta végre, másodfokú eljárásra nem került sor. A tűzvizsgálati eljárások megindításának oka 7 esetben bűncselekmény gyanúja volt. A tüzeset minősített riasztási fokozata alapján 1; a tüzeset során elhunyt személy miatt 2; igazgatói döntés alapján 3, kárérték szerint 1 esetben, továbbá 2 esetben súlyos, életveszélyes sérülés miatt indítottunk tűzvizsgálati eljárást. A lezárt tűzvizsgálatok közül 5 esetben állapítottuk meg a tűz keletkezési okát.

A KMSZ állományának szakmai ismereteit folyamatosan fejlesztettük, a tűzoltásvezetők féléves képzésein a teljes állomány rendszeresen részt vett. A tűzvizsgálók által használt, elektronikus formátumú helyszíniszemle-jegyzőkönyv készítésére szolgáló **e-Szemle applikációt** az állomány készség szinten alkalmazza.

A **szén-monoxiddal kapcsolatos tűzoltói beavatkozást** igénylő események kezelése során a KMSZ 11 esetben végzett kiolvasási rekonstrukciót a készülékek jelzését követően, melyek eredményéről a tulajdonosokat tájékoztatta. A 2023. év során szén-monoxid-mérgezéssel kapcsolatos személyi sérülés, haláleset nem történt. A vármegyében szén-monoxid-szivárgással összefüggő esemény miatt 27 alkalommal került sor ellenőrzésre, melyeket követően sem a használóval, sem a szolgáltatóval kapcsolatban nem indult eljárás.

A vármegyében működő tűzoltóságok 2023-ban összesen 24 esetben vonultak **kéménytűzzel** kapcsolatos káresethez, amelyek során személyi sérülés, illetve haláleset nem következett be. A kéménytűzeket követően minden esetben sor került hatósági ellenőrzésre.

A vármegyében működő, és a működési terület szerinti hivatásos tűzoltó-parancsnoksággal együttműködési megállapodást kötött ÖTE-k 470 esetben vettek részt káresetek felszámolásában. A három önállóan beavatkozó ÖTE, továbbá a vármegye szakmai irányítása alá tartozó, de Baranya vármegyei önállóan beavatkozó ÖTE is teljesítette a megállapodásokban rögzített óraszámokat. A

rendszerbe állító, ismétlődő minősítő gyakorlatokat a 2023. évben is teljesítették a tűzoltó egyesületek.

Az ÖTE-k működéséhez jelentős **pályázati támogatást** nyújtott a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (BM OKF). A 2023. év során a vármegyei tűzoltó egyesületek közül 21 kapott összesen **15.260.077 Ft** támogatást, amit elsősorban pénzügyi támogatásként működési költségekre, továbbá védőeszközökre, szakfelszerelésekre, gépjárművek és technikai eszközök javítására, szertár felújításra, EDR rádiókra, illetve egyéb költségekre fordítottak. A két Tolna vármegyei székhelyű, de szomszédos vármegyei tűzoltó-parancsnokság szakmai irányítása alá tartozó ÖTE is nyújtott be pályázatot, ahol az I. kategóriába tartozó összegeket sikerült elnyerniük **1.882.225 Ft** értékben.

Az ÖTE elnökök, parancsnokok részére két alkalommal konferenciát tartottunk, továbbá két alkalommal 40 órás alapfokú tűzoltó tanfolyamot szerveztünk a Szekszárdi HTP-n, ahol 27 fő tett sikeres vizsgát.

2023. januártól folytattuk a képzést a Tamási Regionális Képzési Centrumban az önkéntes tűzoltó egyesületek és az önkormányzati tűzoltóságok részére. A szakmai oktatás lehetőségét a Somogy, Tolna, Baranya és Fejér vármegyei tűzoltók részére hirdettük meg, havi egy alkalommal. A cél a szakmai ismeretek bővítése volt. A képzés a költségtakarékosság miatt kizárólag az online térben valósult meg. A második félév novemberi képzését kiterjesztettük a teljes országra, melynek eredményeképpen több mint 60 regisztrált szervezet vett részt a videokonferencián.

A **TVTMB** az ügyrendjében rögzített alapfeladatait 2023. évben végrehajtotta. A 2023. évi első ülését március 24-én, online formában tartotta, ahol értékelte a 2022-ben végrehajtott feladatokat és a 2023. évi munkaterv elfogadásával meghatározta a tárgyév feladatait.

A költségtakarékossági szempontok figyelembevételével a kitelepülések helyett a média adta lehetőségeket kihasználva juttattuk el a lakossághoz a különböző tűzmegeelőzési információkat, így a Tűzmegeelőzési Tesztek elérhetőségeit is. A TVTMB 57 alkalommal mutatkozott be kiállítóként Tolna vármegyei rendezvényeken.

A vármegyei honlapon és más online hírportálokon 156 alkalommal jelent meg tűzmegeelőzéssel kapcsolatos hír. Közel 7.000 fő részére közvetlenül jutott el így olyan információ, amely a tűzmegeelőzést szolgálta. Ezt a tevékenységet 207 fő hivatásos állományú szakember 233 óra ráfordítással végezte. A 2023. évi alkotói pályázatra 613 pályamű érkezett.

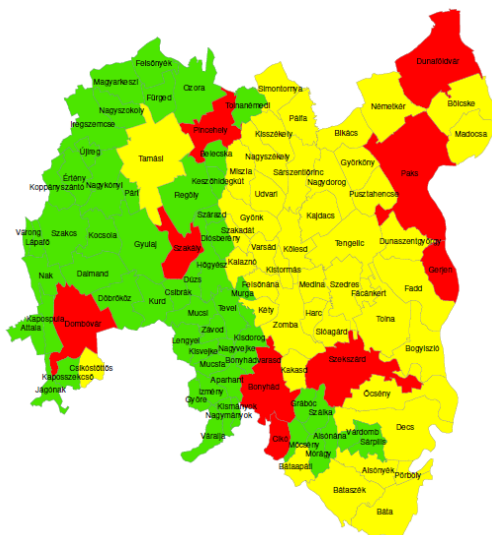
A TVTMB által folytatott tűzmegeelőzési figyelemfelhívás és tájékoztatás nagymértékben hozzájárult a vármegye tűzvédelmének erősödéséhez, a gazdálkodó szervezetek jogkövető magatartásához.

2. Polgári védelem

A gazdaságos működést biztosító intézkedések betartása mellett nagy hangsúlyt fektettünk a közigazgatási vezetők, a köteles és önkéntes polgári védelmi szervezetek, az általános iskolák pedagógusai, a lakosság, kiemelten az ifjúság felkészítésére. A fiatalok katasztrófavédelmi ismereteit a **közösségi szolgálat** keretében fejlesztettük. Jelenleg 73 oktatási intézménnyel működünk együtt, 7 fogadóintézmény várja a diákokat. A beszámoló időszakában 1.121 tanuló 4.378 órában teljesített közösségi szolgálatot a szervezetenél, ez 21%-kal több eltöltött órát jelent, mint a 2022-es évben teljesített óraszám.

Vármegyénk 109 településéből 9 I-es, 44 II-es, 56 pedig III-as **katasztrófavédelmi besorolást** kapott. Minden I-es és II-es besorolású település kinevezett és képzett közbiztonsági referenssel rendelkezik. A települések katasztrófavédelmi osztályba

sorolásának felülvizsgálatát a helyi sajátosságok figyelembevételével hajtottuk végre. Az elmúlt évben nem tártunk fel olyan veszélyeztető hatást, amely település átsorolását indokolta volna. A Tolna vármegyei települések valós veszélyeztetettséget figyelembe vevő besorolását, továbbá annak a kockázatokon és előfordulási gyakoriságon alapuló felülvizsgálatát a települések bevonásával évente elvégeztük. A veszélyelhárítási tervrendszer teljes vertikumába beépítettük a nemzeti ellenállóképesség fokozását szolgáló intézkedéseket. Az Igazgatóság a vármegyei területi veszélyelhárítási tervet pontosította, amelyet a Tolna Vármegyei Területi Védelmi Bizottság értékelt és elfogadott.

1. sz. ábra: Tolna vármegye településeinek katasztrófavédelmi osztályba sorolása

Vármegyénkben 3 település köteles **külső védelmi terv** készítésére és gyakoroltatására, veszélyes anyaggal foglalkozó üzem jelenléte miatt. Mindegyik település rendelkezik az előírásoknak megfelelő, jóváhagyott külső védelmi tervvel, melyet évente részlegesen és minden harmadik évben teljes körűen gyakoroltatunk. 2023 októberében Pincehely nagyközségben teljes körű, Szekszárdon és Szekszárdon részleges gyakorlatot hajtottunk végre a védekezésben nevesített szervezetek bevonásával. A gyakorlatok mindhárom alkalommal megfelelt minősítéssel zárultak.

Pincehely településen 9 végponttal áll rendelkezésre a **Monitoring és Lakossági Riasztó Rendszer**. Évente két alkalommal, valamint a külső védelmi terv gyakorlatok alkalmával kerül sor a rendszer üzempróbájára. A rendszer tesztelése egyben a lakosság veszélyhelyzeti felkészítését is szolgálja.

A **polgári védelmi lakosságvédelmi ellenőrzések** keretében kiemelt figyelmet fordítottunk a vízelvezető rendszerek, a kiemelten veszélyes ár- és belvízi védművek, víztározók, földtani veszélyforrások, fák, fasorok, valamint a téli kockázati helyszínek és a települési befogadó helyek ellenőrzéseire. A 2023-as évben 388 kockázati helyszínen hajtottunk végre lakosságvédelmi ellenőrzést.

A katasztrófa-kihívásokra adandó válaszok érdekében szükség van az önkéntes alapon szerveződő **mentőcsoporthok**ra, amelyek az általános műszaki mentési, árvízvédelmi feladatok mellett speciális képességekkel is rendelkeznek és a kapcsolódó logisztikai háttérnek köszönhetően önálló feladatellátásra képesek.

Vármegyénk minden járásában megalakításra kerültek az önkéntes járási mentőcsoportok, amelyek megfelelnek az „Alapvető Vízkárelhárítási” Nemzeti Minősítés követelményeinek, 2023-ban sikeres újraminősítő gyakorlatot hajtottak végre. A Gemenc Önkéntes Mentőcsoport keresőkutyás tevékenység szakterületre sikeres Nemzeti Minősítő gyakorlatot hajtott végre, három keresőkutya rendelkezik az Inter Rescue minősítéssel.

Az önkéntesség az állampolgár legjobb lehetősége arra, hogy saját indíttatásának megfelelően részese lehessen az életét, környezetét, értékeit veszélyeztető hatások elleni közös munkának. Vármegyénkben 405 fő felkészített és kiképzett önkéntes teljesített szolgálatot vármegyei, járási és települési önkéntes mentőszervezetben. A települési mentőszervezetek számos alkalommal támogatták a hivatásos erők munkáját, a vizsgált időszakban 107 alkalommal hajtottak végre sikeres műveletet eltűnt személyek felkutatása miatt, valamint közreműködtek a viharok felszámolásában is. Ez 29%-os növekedést jelent az előző évhez képest.

Az önkéntes mentőszervezetek támogatására a BM OKF által kiírt pályázatból a Tolna vármegyei mentőszervezetek 2023-ban **2.573.190 Ft** értékű támogatásban részesültek.

A vizsgált időszakban benyújtott vis maior pályázati igények darabszáma a szélsőséges időjárási események miatt megemelkedett vármegyénkben. A 2023-as évben 50 helyszínnel kapcsolatban tettek bejelentést az önkormányzatok, amiből a szakértői bizottság a jogszabályi előírások figyelembe vételével 45-öt támogatott, 5 helyszín esetében pedig megalapozatlanság miatt elutasított.

3. Hatósági szakterület

A beszámolóval érintett időszakban a szakterület alaprendeltetésének megfelelően teljesítette a feladatait, amelyet a jogszabálykövetés, a követelménytámasztás és a preventív hatósági tevékenység jellemzett. Az állampolgárok jogkövető magatartását a hatósági és iparbiztonsági feladatok következetes végrehajtásával, a szervezeti kommunikációs eszközök igénybe vételével, közlemények, tájékoztatók kiadásával, konferenciák szervezésével segítettük elő.

Az Igazgatóság és kirendeltségei által 2023-ban lefolytatott hatósági és szakhatósági eljárások száma csökkenést mutat, ugyanakkor az ellenőrzések és a szemlék növekvő tendenciát mutatnak.

A lefolytatott **hatósági eljárások** 70%-a tűzvédelmi szakterületi volt, további 19% pedig településrendezéshez kapcsolódott. Az első fokú iparbiztonsági hatósági eljárások ezen felül 10%-ot tettek ki. Az eljárások szintjét tekintve az összes eljárásból mindösszesen 1 másodfokú eljárás volt, ami kevesebb, mint az összes eljárás 2 ezreléke. 2023-ban kéményseprő-ipari közszolgáltatás és nem rendszeres hulladékszállítás vonatkozásában kijelölési eljárásra vármegyénkben nem volt szükség.

Az Igazgatóság társadalmi elfogadottsága a tudatos megelőzési és lakosságtájékoztatási munka, a társszervekkel, a közigazgatási szervekkel, szakmai szervezetekkel és az önkormányzatokkal történő szoros együttműködés eredményeként magas szintű, szervezetünk tevékenységét a hitelesség és megbecsültség jellemzi. A hatósági és iparbiztonsági szakterületen dolgozó állomány különösen jó kapcsolatot alakított ki a tűzvizsgálat, a pirotechnikai engedélyezési, a supervisor, a veszélyes áru szállítási cselekmények, valamint az intézkedéstaktikai képzés kapcsán a rendőrséggel. Az önkormányzatokkal és a jegyzőkkel az egyes engedélyezési eljárások során, valamint a tűzmelegelőzési és lakosságvédelmi fórumokon, előadásokon működünk sikeresen együtt. Az agrárium területén

keletkező tüzek megelőzése érdekében a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával közös képzéseket tartottunk és kiváló kapcsolatot ápolunk.

A **tűzmegeelőzési szakterület** valamennyi kommunikációs eszközt felhasználva felhívta a figyelmet a szezonálisan jelentkező kockázatokra, az öngondoskodás és az egyéni felelősségvállalás, a megfelelő magatartásformák, a cselekvési módszerek, a megelőző eszközök használatának hasznosságára és a biztonságra gyakorolt hatására.

Megelőzési tevékenységünket a szakmai és az előző évek tapasztalatain nyugvó prognózis segítette. Ez alapján elsősorban a lakás- és kéménytűzek, a szén-monoxid-mérgezések megelőzésére, a kéményseprési közszolgáltatás igénybevételének fontosságára és ingyenességére, illetve a szezonális veszélyekre történő tudatos felkészülés témájára fókuszáltunk.

A tűzmegeelőzés érdekében a TVMTB közreműködésével folyamatos tájékoztató tevékenységet végeztünk. A mezőgazdasági munkálatokkal, az alkalmazandó tűzvédelmi szabályokkal kapcsolatosan, valamint a társasházak tűzvédelmének javítása érdekében mindhárom kirendeltségen az érintetteket a járványügyi szabályok szigorú betartása mellett tájékoztattuk. A települések polgármesterei és a lakosság részére rendszeresen biztosítottuk a konzultációs lehetőséget. Az ellenőrzések és szemlék, valamint a hatósági eljárások alapján elmondható, hogy a vármegye tűzvédelmi helyzete jó.

Vármegyénkben a 2023. évben a hatósági eljárások tekintetében a beépített tűzjelző és tűzoltó berendezésekkel kapcsolatos létesítési és használatbavételi engedélyezési eljárások száma csökkent, az eltérési engedélyezési eljárások száma stagnált. Az Igazgatóság hatósági feladatokat ellátó állománya nagy figyelmet fordított a **nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások hatósági és szakhatósági eljárásaira**. Ennek keretén belül folyamatosan biztosítottuk az előzetes konzultáció lehetőségét a tervezési és a kivitelezési folyamatban résztvevők, valamint a beruházók számára.

Tolna vármegyében 2023-ban jelentősen csökkent a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósítása kapcsán indult eljárások száma. A közeljövőben iskola használatba vételi eljárása valószínűsíthető.

2023-ban a tűzvédelmi hatósági ellenőrzéseinket a Tolna vármegyei létesítmények területén tervezetten, szervezeten hajtottuk végre. Az Igazgatóság és kirendeltségei 2023-ban kiemelt feladatnak tekintették a szabadtéri kockázati helyszínek, a nyári betakarítási munkákkal kapcsolatos előírások, a wellness- szolgáltatást nyújtó szállodák, az ipari létesítmények és a pirotechnikai termékek forgalmazóinak ellenőrzését. Ezeken felül rendszeresen végeztük a Paksi Atomerőmű, mint a vármegye legjelentősebb ipari üzemének tűzvédelmi hatósági ellenőrzéseit, a létesítmény kérelmét figyelembe véve iratbekérés módszerével.

2023-ban az ellenőrzések számához viszonyított csekély mennyiségű szankciós eljárások száma alátámasztja azt, hogy a szolgáltató hatósági szemlélet elősegíti az önkéntes jogkövető magatartást és a tűzbiztonság javítását.

A beszámolási időszakban továbbra is a megelőző szemléletet helyeztük előtérbe. A hatósági ellenőrzések során tapasztalt szabályszegések túlnyomó többsége dokumentációval, illetve felülvizsgálatokkal kapcsolatos hiányosság volt, az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető szabálytalanságok elvétve fordultak csak elő.

2023-ban Tolna vármegyében **tűzvédelmi szakhatósági jogkörben** eljárva jelentős számban, az összes szakhatósági eljárás több mint 61%-ában építési engedély kiadására irányuló eljárásban vettünk részt. Egyebekben jellemzően üzletek működési és nukleáris létesítménnyel összefüggő építési engedélyezési eljárásában

működtünk közre, valamint pirotechnikai tevékenység végzését engedélyeztük. Igazgatóságunk előtt 2023-ban másodfokú tűzvédelmi szakhatósági eljárás nem indult, ami a magas szakértelemmel végzett elsőfokú tűzvédelmi szakhatósági eljárásoknak tulajdonítható.

A vármegyében a BM OKF Gazdasági Ellátó Központ Kéményseprő-ipari Igazgatóhelyettesi Szervezet vármegyei ellátási csoportja, valamint 6 **kéményseprő-ipari szolgáltató** végezte tevékenységét, melyek közül egy rendelkezik az illetékességi területünkön székhellyel. Kéménytűzeket követően minden esetben tűzvédelmi ellenőrzést hajtottunk végre, ezzel is javítva a lakosság és a gazdálkodó szervezetek tűzbiztonságát.

Igazgatóságunk 20 Tolna vármegyei székhelyű tűzvédelmi szakvizsgáztatót és 32 tűzvédelmi szakvizsgára felkészítő oktatásszervezőt, 7 tűzoltó készülék karbantartó szervezetet és 4 tűzoltó technika karbantartót tart nyilván. **Tűzvédelmi szakvizsga felügyelete** körében a szolgáltatási törvényben meghatározottak szerint folyamatosan elláttuk a tűzvédelmi szolgáltatási tevékenységgel kapcsolatos nyilvántartási feladatokat. Az oktatásszervezői és vizsgáztatói nyilvántartásokat, valamint a tűzvédelmi törvényben meghatározott közhiteles nyilvántartásokat naprakészen tartottuk. Tolna vármegyében a tűzvédelmi szolgáltatások ellenőrzése során csekély számú jogszabálysértést tártunk fel, és csökkenő tendencia figyelhető meg a szükséges szankciók terén is.

A Paksi Atomerőmű kapacitásának bővítésével összefüggésben elsősorban Pakson, illetve a környező településeken irodaépületek, szállodakomplexumok, valamint gyártócsarnokok építési és használatbavételi engedélyezési eljárásaiban vettünk részt, illetve az ezek megvalósításához szükséges, a településrendezési eszközök módosítására irányuló eljárásokban bocsátottuk ki a véleményünket. Pakson folytatódtak a jelentősebb fejlesztések, melyek a belvárost, a kulturális életet, a közlekedés-fejlesztést, a szabadidős tevékenységek lehetőségeinek bővítését, valamint a szociális és egészségügyi ellátás színvonalának emelését jelentették. A beruházásokkal kapcsolatos fórumokon, előzetes tűzvédelmi szakmai egyeztetéseken minden esetben képviseltük a szakterületet.

Hatáskörünkbe tartozó **közérdekű bejelentéssel** a 2023. évben 40 esetben fordultak az Igazgatósághoz, ami 2022-höz képest jelentős emelkedést mutat. A bejelentéseket minden esetben megvizsgálta a hatóság, hiányosság esetén intézkedett a jogsértés felszámolásra, a szükséges információkról a bejelentőket minden esetben tájékoztatta.

4. Iparbiztonsági szakterület

Tolna vármegye területén 18 **veszélyes üzem** működik, melyből 4 felső és 8 alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó, továbbá 6 küszöbérték alatti üzem. További 1 felső küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem jelenleg építés alatt áll. A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek megelőzése és a káros események kockázatának minimalizálása érdekében a veszélyes anyagokkal foglalkozó és a küszöbérték alatti üzemeket szoros hatósági felügyelet alatt tartottuk. Ennek érdekében 12 időszakos hatósági ellenőrzést hajtottunk végre, amelyek során egy esetben tapasztaltunk hiányosságokat. A feltárt szabálytalanságok megszüntetése érdekében a szükséges hatósági intézkedéseket megtettük, az üzemeltető a jogszerű állapotot helyreállította. A vármegyében a veszélyes üzemek a hatályos jogszabályoknak megfelelően működtek, az üzemeltetők magatartása alapvetően jogkövető volt.

A 2023. évben 12 alkalommal vizsgáltunk olyan gazdálkodó szervezeteket, amelyek veszélyes anyagokkal foglalkoztak, valamint kiemelt figyelmet fordítottunk azokra az üzemekre, amelyek kikerültek a szabályozás alól. Célunk volt a katasztrófavédelmi engedély megszerzésére köteles gazdálkodó szervezetek felderítése és azok hatósági felügyelet alá vonása. Az ellenőrzések tapasztalataiból megállapítható, hogy a vármegyében az érintett szervezetek a hatályos jogszabályoknak megfelelően üzemeltek, engedély nélkül működő telephelyet nem találtunk.

2023-ban a veszélyes üzemek száma a vármegyében nem változott, kisorolásra nem került sor.

Az üzemek által végrehajtott valamennyi belső védelmi (12) és súlyos káresemény elhárítási terv gyakorlat (6) ellenőrzését végrehajtottuk. Két súlyos káresemény elhárítási tervgyakorlat nem megfelelő minősítéssel zárult, melyeket az üzemeltetők megismételtek. Az ellenőrzésekkel elősegítettük, hogy az üzemeltetők fokozott figyelmet fordítsanak a biztonsági dokumentációban foglaltak ismeretére és betartására.

Igazgatóságunk folyamatos kapcsolatot tart az üzemeltetőkkel, rendszeresen tájékoztatjuk a veszélyes ipari védelmi ügyintézőket a veszélyes üzemeket érintő aktuális jogszabályi változásokról, feladatokról. A jogszabályi változásokat és szükség szerint a veszélyes anyagokkal kapcsolatos technológiai folyamatokat áttekintettük.

Veszélyes üzemben veszélyes anyagokkal kapcsolatos esemény, súlyos baleset nem történt.

Az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszer gyakorlatokon az Igazgatóság a terveknek megfelelően minden alkalommal részt vett.

A veszélyes vagy ismeretlen anyagokkal kapcsolatos káresemények, nagyobb kiterjedésű, illetőleg időben elhúzódó kárfelszámolás esetén a beavatkozási állomány, a lakosság és az anyagi javak védelme, a beavatkozók, döntéshozók szakmai támogatása és az ezek biztosításához szükséges feladatok végrehajtása érdekében az Igazgatóságon **katasztrófavédelmi mobil labor** (KML) működik. 2023. évben a KML riasztására és alkalmazására 14 esetben került sor, három esetben vízügyi, vízvédelmi, három esetben veszélyes anyag azonosítás miatt káreseményhez, valamint további három esetben egyéb okból vonult a KML. Továbbá öt esetben téves riasztás, vagy vonulás megkezdése előtt lemondott, illetve megszakított vonulás is volt. A KML alkalmazásával a kárfelszámolást és szemlék lefolytatását segítettük. A különleges képességekkel és felszereltséggel bíró gépjármű nagymértékben támogatta a katasztrófavédelmi beavatkozások biztonságos végrehajtását.

A **veszélyesáru-szállítás** során potenciális veszélyt a vármegye területén található, veszélyes anyagokkal foglalkozó és a küszöbérték alatti üzemekből induló vagy oda érkező szállítások okozhatnak. A veszélyes anyagokkal foglalkozó és küszöbérték alatti üzemek 33%-a mezőgazdasággal kapcsolatos tevékenységet végez, így jelentős számban vannak jelen a vármegye területén a növényvédő-szert, műtrágyát tároló és forgalmazó üzemek, továbbá vegyi anyagokat feldolgozó és előállító telephelyek is megtalálhatóak. A közúti veszélyesáru-szállítás nagymértékben az átmenő forgalom kapcsán jelentkezik, elsődlegesen az M6 autópálya, M9 autótűt, 6-os, 55-ös, 56-os, 61-es, 63-as és a 65-ös számű fő közlekedési utakat érinti. A vasúti veszélyesáru-szállítás szempontjából kiemelt a dombóvári rendező-pályaudvar, amely a Gyékényes – Budapest fővonalon helyezkedik el. A Duna folyam Tolna vármegyei szakaszán a belvízi veszélyesáru-szállítás (ADN) hatálya alá eső szállítás szintén jelentős, azonban csak Dunaföldváron található olyan kikötő, ahol az ADN hatálya alá tartozó hajó töltését vagy lefejtését végezhetik.

A **közúti, vasúti és vízi veszélyesáru-szállítás ellenőrzések** száma a korábbi évvel közel azonos volt. Az ellenőrzések helyszíneit tapasztalataink alapján a főbb szállítási útvonalakon jelöltük ki és a várható legforgalmasabb időszakokban hajtottuk végre. Az ellenőrzések során kiemelt figyelmet fordítottunk a nem jelölt járművek közúton történő ellenőrzésére. Vizsgáltuk a járművezető és a jármű okmányait, valamint a rakteret és a szállított árut. A társhatóságokkal (NAV, rendőrség, közlekedési hatóság) szorosan együttműködve hivatali munkaidőn kívül is végeztünk ellenőrzéseket. Összesen 187 alkalommal folytattunk le veszélyesáru-szállítás ellenőrzést, 149 esetben közúton, 27 esetben vasúton és 11 esetben belvízen. A telephelyek tekintetében a veszélyesáru-szállítás előkészítésére vonatkozó szabályok betartását 31 alkalommal vizsgáltuk. A végrehajtott veszélyesáru-szállítás ellenőrzések során feltárt hiányosságok kapcsán 32 esetben indítottunk első fokú hatósági eljárást a szabálytalanságot elkövetőkkel szemben. A hatósági eljárásaink száma az előző évhez képest kismértékű növekedést mutat. A folyamatos hatósági jelenlét következtében a szállítmányozók jogkövető magatartása a korábbi évekhez hasonlóan jó tendenciát mutat. Veszélyesáru-szállítás során a vizsgált időszakban veszélyes áru szállítást érintő baleset egy esetben volt vasúton, melynek a kivizsgálása megtörtént.

A Tolna vármegyében található közüzemi szolgáltatókkal, gazdasági szervezetekkel és a társhatóságokkal több esetben tartottunk egyeztetést az együttműködés erősítése vagy az esetlegesen bekövetkező rendkívüli események hatékonyabb felszámolása érdekében. A kritikus infrastruktúra védelmi gyakorlatok során a társszervekkel, önkormányzatokkal, szolgáltatókkal gyakoroltuk a feltételezett káresemények felszámolása alatti együttműködést.

Az Igazgatóság folyamatosan végezte a **létfontosságú rendszerek és létesítményekhez kapcsolódó hatósági feladatát és a rendszerelemek védelmét**. Vármegyénkben jelenleg 63 hatóság által nyilvántartott kijelölt létfontosságú rendszerelem található, melyből 43 rendszerelem a közlekedés, 10 infokommunikációs technológiák, 3 egészségügy, 4 közbiztonság-védelem (rendvédelmi), 2 agrárgazdaság és 1 víz ágazatot érinti.

18 alkalommal tartottunk gyakorlatot a kijelölt létfontosságú rendszerelemek, a kritikus infrastruktúra elem üzemeltetők és a lakossági közszolgáltatók bevonásával. A gyakorlatok célja, hogy az infrastruktúrák esetleges kiesése ne érje felkészületlenül az üzemeltetőket, továbbá, hogy a megfelelő gyakoroltatás következtében gyorsabban helyre tudják állítani az eredeti állapotot, ezáltal kisebb kiesés legyen tapasztalható a lakosság részéről. A BM OKF központi kijelölése alapján 2023. szeptember hónapban került sor a közlekedési ágazat, közúti alágazatban kijelölt létfontosságú rendszerelem területén komplex gyakorlat végrehajtásra.

A **Kritikus Infrastruktúra Védelmi Bevetési Egység (KIBE)** gépjármű 2019. április hónapban állt rendszerbe az Igazgatóságon, amellyel havi munkaterv alapján végeztük feladatainkat 2023. évben is. A gépjármű nagyban hozzájárul a teljes hatósági szakterületet érintő ellenőrzések szakszerű végrehajtásához és az események hatékony kezeléséhez. A KIBE gépjárművet 109 esetben alkalmaztuk, jellemzően veszélyesáru-szállítás, illetve veszélyes üzemi ellenőrzésekhez, továbbá létfontosságú rendszerelemmel kapcsolatos komplex gyakorlaton mobil vezetési pontként.

Tolna vármegye valamennyi települése érvényes **hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződéssel** rendelkezik. A szerződések hatályát 2023. július 1-ei változások bekövetkezéséig folyamatosan figyelemmel kísértük.

5. Főigyeleti, műveletirányítási tevékenység

A Vármegyei Főigyeleti Osztály a katasztrófavédelem integrált tevékenységi rendszerében működtette a **vármegyei fő- és műveletirányítási ügyeletet**, valamint a KMSZ-t. A Tolna Vármegyei Rendőr-főkapitányság (TVMRFK) és az Igazgatóság között létrejött együttműködési megállapodás alapján a rendőrségi tevékenység-irányítási központ és a vármegyei katasztrófavédelmi fő- és műveletirányító ügyelet közös szolgálati helyen működik a TVMRFK-n kialakított Tevékenység-irányítási Központ helyiségben. A vármegyei fő- és műveletirányító ügyelet az elmúlt évben 3.644 jelzést kezelt, irányította az állomány beavatkozásait és látta el őket az események megoldását segítő háttér információkkal.

A KMSZ tevékenysége beépült a mentő tűzvédelem rendszerébe, így hatékonyan irányították a vármegyében bekövetkezett komplex káresetek felszámolását, a lakosságvédelmi intézkedések végrehajtását, tevékenyen részt vettek az oktatási, képzési, művelet-elemzési és az ellenőrzési feladatok végrehajtásában.

6. Sajtótevékenység és lakosságtájékoztatás

Igazgatóságunk 2023. évi kommunikációs stratégiájában a korábbi évek munkáját folytatva a megelőzési célú kommunikáció szerepelt az első helyen, továbbá a járványügyi veszélyhelyzetet követően ismét teret kaptak a protokolláris, sport, illetve egyéb rendezvények. A szervezetről kialakult, összességében pozitív kép megőrzése idén is kiemelt feladatot jelentett.

Az Igazgatóságon egy új, KEHOP-pályázatból megvalósuló, modern Iparbiztonsági Információs Központ került kialakításra. A 2023. május 16-án megtartott projektzáró, sajtónyilvános rendezvényen törzsvezetési gyakorlat keretében mutattuk be a rendszer gyakorlati alkalmazásának lehetőségeit.

A tűzmegeelőzéssel kapcsolatos információkat különböző fórumokon és rendezvényeken igyekeztünk széles körökben eljuttatni valamennyi célcsoporthoz. A célzott információ továbbításának érdekében a közösségi médiában is hangsúlyos szerepet vállaltunk, a BM OKF Facebook, valamint a fiatalabb generáció által használt Instagram útján az elmúlt évek eredményeit túlszárnyalva szólítottuk meg a Tolna vármegyei lakosokat. A 2023. évi sajtómegjelenéseink száma 5.120 db volt.

Sajtótevékenységünk szerves részét teszi ki a szezonális aktualitásokkal kapcsolatos, megelőző jellegű üzeneteink lakossághoz történő eljuttatása, melyben fontos szerepe van a vármegyei sajtóval évek óta ápoló kitűnő kapcsolatunknak. A vármegyei sajtószolgáltatókkal az együttműködés kiváló, rendezvényeinkről, lakosságot érintő nyilvános sajtótájékoztatónkról még szélesebb körben informáltuk a Tolna vármegyeieket. A rajzpályázaton, pályaaorientációs napokon, családi napokon, vagy akár a nyitott szertárkapuk alkalmával is testközelből tájékozódhattak a gyerekek a tűzvédelemről.

Egész évben nagy hangsúlyt helyeztünk a lakástűzek megelőzését támogató kommunikációra, augusztusban nyilvános sajtótájékoztatón hívtuk fel a lakosság figyelmét a felelősségteljes gondolkodás jelentőségére. Vármegyénk lakosainak hiteles tájékoztatása érdekében egy-egy nagyobb jelentőségű káresemény bekövetkezésekor helyszíni nyilatkozatokat adtunk, amelyek az országos sajtóban is helyet kaptak.

III. Összegzés

A Tolna Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság a lakosság élet- és vagyonbiztonságának garantálása érdekében 2023. évben is maradéktalanul végrehajtotta az alaprendeltetéséből fakadó feladatait.

Szervezetünk társadalmi megítélése pozitív, amely a tudatos megelőzési munka, a bekövetkezett események kezelése, a károk elhárítása, a társszervekkel, a közigazgatási szervekkel, az önkormányzatokkal, az önkéntes és karitatív szervezetekkel, valamint az önkéntes mentőcsoportokkal történő szoros együttműködés eredménye.

A szervezet stabil működéssel, magas színvonalú technikai eszközökkel, felkészült szakmai tudással rendelkező állománnyal óvja Tolna vármegye biztonságát.

IV. Az elkövetkező időszak feladatai

Igazgatóságunk legfontosabb célja, hogy alaptevékenységét továbbra is magas színvonalon ellátva, a rendelkezésre álló erővel, eszközökkel járuljon hozzá Tolna vármegye lakosságának biztonságához.

Fő feladatunk a megelőzés hatékonyságának folyamatos növelése, a jogszabályi környezet változásainak feldolgozása és alkalmazása.

A szakmai ismeretek fejlesztése érdekében folytatjuk a beavatkozó állomány elméleti és gyakorlati felkészítését. Támogatjuk és erősítjük az önkéntes tűzoltó egyesületek és az önkormányzati tűzoltóságok szakmai feladatellátását.

Tolna vármegye lakosságának biztonsága érdekében fokozzuk a lakástűzek, szén-monoxid-mérgeзések, valamint a szezonális tüzesetek megelőzését célzó tájékoztató tevékenységünket. Folytatjuk a lakosság katasztrófák veszélyeire és kialakulásuk esetén a követendő magatartási szabályokra való felkészítését. Kiemelten kell foglalkozni az egyéni felelősségvállalás és öngondoskodás szerepével, azzal, hogy milyen magatartási szabályok betartásával tudnak az emberek különböző helyzetekben megfelelően reagálni. Mindezek mellett hangsúlyos elem a környezetünk biztonságát célzó tudatos felkészülés témája is. Az intézmények és a gazdálkodó szervezetek biztonságos működését a szakmai konzultációk minél szélesebb körben történő alkalmazásával támogatjuk.

A Tolna Vármegyei Közgyűlés eddigi támogatását megköszönöm és kérem, hogy továbbra is fordítson kiemelt figyelmet szervezetünk tevékenységére.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy a Tolna Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2023. évi tevékenységéről szóló tájékoztatót határozatával fogadja el.

Határozati javaslat:

**Tolna Vármegye Önkormányzata Közgyűlésének
.../2024. (V. 24.) közgyűlési határozata a Tolna
Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2023.
évben végzett tevékenységéről szóló tájékoztató
tárgyában:**

Tolna Vármegye Önkormányzatának Közgyűlése a Tolna Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2023. évben végzett tevékenységéről szóló tájékoztatót megtárgyalta, az abban foglaltakat tudomásul veszi.

Szekszárd, 2024. május 10.

**Dr. Balázs Gábor tű. dandártábornok
tűzoltósági főtanácsos
igazgató**